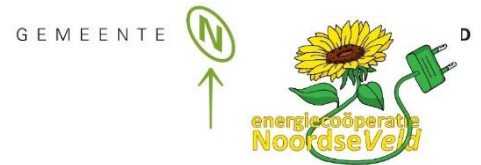

Projectplan projectbureau Energieke buurten

Projectbureau

- **Energieke Buurten**
- **Warmtetransitie**
- **Integrale aanpak**

1. AANLEIDING

In het coalitieakkoord Gemeente Noordenveld 2018-2022: "Verbinden, samenwerken, doen!" wordt de energietransitie voortvarend opgepakt. Inmiddels is de uitvoering van twee Energieke Buurten (Roderwolde en Norg-west) in volle gang en is een derde buurt gestart (Peize Kortland). Op termijn komen daar nog twee buurten bij. De initiële doelstelling van het project Energieke buurten is in drie jaar een buurt en een dorp energieneutraal maken en de sociale cohesie en de woonomgeving verbeteren. Gedurende het project is ingezien dat deze doelstelling bijstelling vraagt naar 'in drie jaar inzichtelijk maken wat nodig is om een buurt en een dorp te verduurzamen en voor te bereiden op aardgasvrij maken en de sociale cohesie en woonomgeving te verbeteren, en hiervoor de eerste acties in gang te zetten'. Daarbij speelt de corona pandemie ons parten, die levert minstens een half jaar uitstel op.

In lijn met het Klimaatakkoord is een Transitievisie Warmte (kortweg: Warmtevisie) in de maak, die straks als integraal kader fungeert voor de verduurzaming en het aardgasvrij maken van buurten, wijken en dorpen.

In de Warmtevisie staat wat voor de verschillende buurten en wijken in de gemeente het beste alternatief is voor aardgas en op welk moment. Aardgas moet uiteindelijk in 2050 volledig uit gefaseerd zijn. De opgave is om in 2030 al een deel van de gemeente aardgasvrij te maken. In dit plan van aanpak richten wij ons op het bereiken van deze eerste mijlpaal in 2030. In 2040 wil de gemeente klimaatneutraal zijn, en zal dus een nog groter deel aardgasvrij zijn. Dat wat we in de komende 10 jaar leren en ontwikkelen, willen we tussen 2030 en 2040 uitbouwen voor de hele gemeente.

De gewenste aanpak voor de warmtetransitie is buurtgericht en van onderop, en ligt daarmee in het verlengde van de huidige Energieke Buurten, de voorlopers van de warmtevisie. Als de warmtevisie er is, wordt die visie de routeplanner voor volgende energieke buurten. Een integrale aanpak is daarbij leidend, zoals we dat nu in de Energieke Buurten al doen. Daarin worden ook kansen benut om de sociale cohesie te versterken en de openbare ruimte (o.a. straten, groen en verwijdering asbest) te verbeteren.

De samenwerking tussen de gemeente en de Energiecoöperatie Noordseveld (ECN) in de huidige twee Energieke Buurten verloopt goed. Zij willen daarom de samenwerking uitbreiden. Daarbij is van belang:

- Beide willen we het draagvlak voor die energietransitie onder Noordenveldse inwoners stimuleren.
- ECN is een maatschappelijk (of burger-) initiatief, opgericht in 2011, om de energietransitie naar een duurzame energievoorziening te versnellen en daarbij de betrokkenheid van en zeggenschap over die energievoorziening door gebruikers in het algemeen en Noordenveldse inwoners in het bijzonder, te organiseren.
- De gemeente wil haar duurzame ambities en doelstellingen samen met haar inwoners behalen. Daarvoor werken gemeente en (groepen) inwoners samen en delen zij kennis en ervaringen met elkaar. De gemeente vindt het daarbij belangrijk dat ook inwoners die nu nog niet meedoen aan ECN alsnog mee kunnen doen.
- ECN is in de afgelopen periode een belangrijke partij gebleken die in staat is om op professionele wijze projecten te verwezenlijken en het proces van Energieke Buurten te managen.
- ECN opereert als een sociale onderneming zonder winstoogmerk en richt zich op het realiseren van maatschappelijke doelen.
- Beide partijen hebben een gezamenlijk belang en willen daartoe samenwerken om de doelstellingen te realiseren.
- De inwoners van Noordenveld hebben belang bij een doelmatige en efficiënte uitvoering van de energietransitie, met een herkenbare en eenduidige aanpak. Door samen te werken kunnen gemeente en ECN de inwoners nog beter helpen. Samen bundelen ze kennis en kunde, inspireren elkaar en vergroten daarmee hun bereik.

Er ligt een forse opgave, die vraagt om voldoende capaciteit en een strakke organisatie. De basis van de samenwerking zoals die in de Energieke Buurten is opgezet, willen we zo aanpassen en uitbreiden, dat deze gestructureerd ook de nieuwe opgaven op een efficiënte en doelmatige manier kan realiseren. We kiezen ervoor om een samenwerkingsovereenkomst aan te gaan, waarvoor dit projectplan inhoudelijke invulling geeft.

De programmatische invulling moet deels nog tot stand komen, als de aard en omvang van de uitvoering van de Warmtevisie en nog op te starten Energieke Buurten bekend is. Vooralsnog zien we als opgave:

- De realisatie van 5 aardgasvrije Energieke Buurten
- De ontwikkeling van een haalbaarheidsstudie (financiën, techniek, bron, beheer en exploitatie) voor een warmtenet, eventueel met geothermie als bron, voor Roden of een deel daarvan.
- Het ontwikkelen van instrumenten voor verduurzaming van woningen en bedrijven buiten de Energieke Buurten
- Het opstellen van zogenoemde wijkuitvoeringsplannen voor de wijken die in de warmtevisie op de planning staan om voor 2030 van het aardgas af te gaan.

2. CONTEXT

Rond de wijkaanpak spelen een aantal relevante ontwikkelingen die van belang zijn voor een integrale aanpak van de projecten:

- De gemeente wil in 2040 klimaatneutraal zijn.
- Klimaatadaptatie en global goals vragen om een meer duurzame inrichting van buurten en om een duurzamer gedrag van inwoners.

- Integrale aanpak is een beleidsmatig uitgangspunt om de verbinding te maken met ander maatschappelijke ontwikkelingen en beleid van de gemeente.
- Er zijn een aantal subsidietrajecten verbonden aan de projecten en mogelijk volgen meer; er moet voldaan worden aan de voorwaarden die hieraan gesteld zijn.

In bijlage 1 is een uitgebreidere toelichting op bovenstaande punten opgenomen.

3. SAMENWERKING GEMEENTE -ECN

Met de eerste twee Energieke Buurten is een eerste stap gezet in de praktische samenwerking tussen gemeente en ECN. Na een jaar is de stand opgemaakt en is in december 2019 een evaluatie opgesteld. Uit de evaluatie zijn aanbevelingen gekomen, die het college heeft omarmd. De aanbevelingen en het advies van de Adviesraad hierover zijn de aanleiding voor dit projectplan. Eén van de aanbevelingen heeft betrekking op het verder vormgeven en uitbreiden van de huidige samenwerking tussen gemeente en Energiecoöperatie Noordseveld. Een andere is om ruimte te maken voor de inzet van professionele partijen.

Er zijn verschillende samenwerkingsvormen mogelijk. PlasBossinade heeft hierover advies uitgebracht. Op basis van dit advies kiezen we voor een samenwerkingsovereenkomst en een projectbureau. In bijlage 2 staat beschreven hoe we tot deze keuze zijn gekomen.

4. OPDRACHT

Doelstelling

Het doel van het op te richten projectbureau is om de uitvoering van de energietransitie in de gemeente Noordenveld voor de integrale aanpak van de bebouwde woonomgeving en de energie-infrastructuur te organiseren. Daarbij liggen verbindingen met de opwekking van duurzame energie en de verschillende opgaven als beschreven onder 2. Context. Deze behoren echter niet tot de opdracht van het projectbureau.

Opdracht van het projectbureau

De opdracht van het projectbureau is om uitvoering te geven aan de Warmtevisie. Concreet houdt dit in:

- 20% van de woningvoorraad in Noordenveld via het project Energieke Buurten voor 2030 aardgasvrij maken
- Een businesscase te ontwikkelen voor de aanleg van een warmtenet in Roden en Norg met mogelijk gebruik van geothermie.
- Het ontwikkelen van instrumenten voor verduurzaming van woningen en bedrijven buiten de Energieke Buurten, te denken valt aan nieuwbouwwijken van na 2000 met goed geïsoleerde woningen.
- Het opstellen van wijkuitvoeringsplannen voor de wijken die voor 2030 op de planning staan. De schaal van deze plannen moet nog nader worden afgestemd.

Monitoring en rapportage

Over de voortgang van het project wordt halfjaarlijks gerapporteerd. Indien om wat voor reden dan ook werkzaamheden/ inzet van mensen niet binnen de afgesproken tijd kunnen worden gerealiseerd, dan meldt de betreffende partner dat tijdig zodat daar in het voortgangsoverleg op ingespeeld kan worden. De coördinator zorgt voor rapportage richting het gemeentebestuur. Jaarlijks wordt een financiële rapportage en een uitvoeringsprogramma voor het komende jaar opgesteld.

Afbakening

Het project beperkt zich tot de gestelde doelen ten aanzien van de energietransitie tot 2030. Als gevolg van de integrale benadering kunnen projecten ontstaan met betrekking tot de woonomgeving c.q. de openbare ruimte. Dit soort projecten worden in nauw overleg opgepakt vanuit de gemeentelijke organisatie. Een eventuele uitbreiding of bijstelling van het project wordt jaarlijks besproken op basis van tussentijdse evaluatie en verwerkt in het jaarprogramma. Dit projectplan is een levend document dat indien door partijen nodig geacht kan worden bijgesteld, volgens, in overeenstemming met de samenwerkingsovereenkomst.

Het participatieve proces waarin bewoners ondersteund worden met advies maakt een belangrijk deel uit van dit project. Daarbij horen niet:

- Bekostiging van fysieke uitvoering van maatregelen
- Projecten in de openbare ruimte die geen directe relatie hebben met de energietransitie.
- Bedrijventerreinen
- Biodiversiteit, klimaatadaptatie etc.

Voor deze onderwerpen is het projectbureau niet de primaire trekker.

5. AANPAK

De opzet en werkwijze van het projectbureau wordt in de volgende onderdelen beschreven:

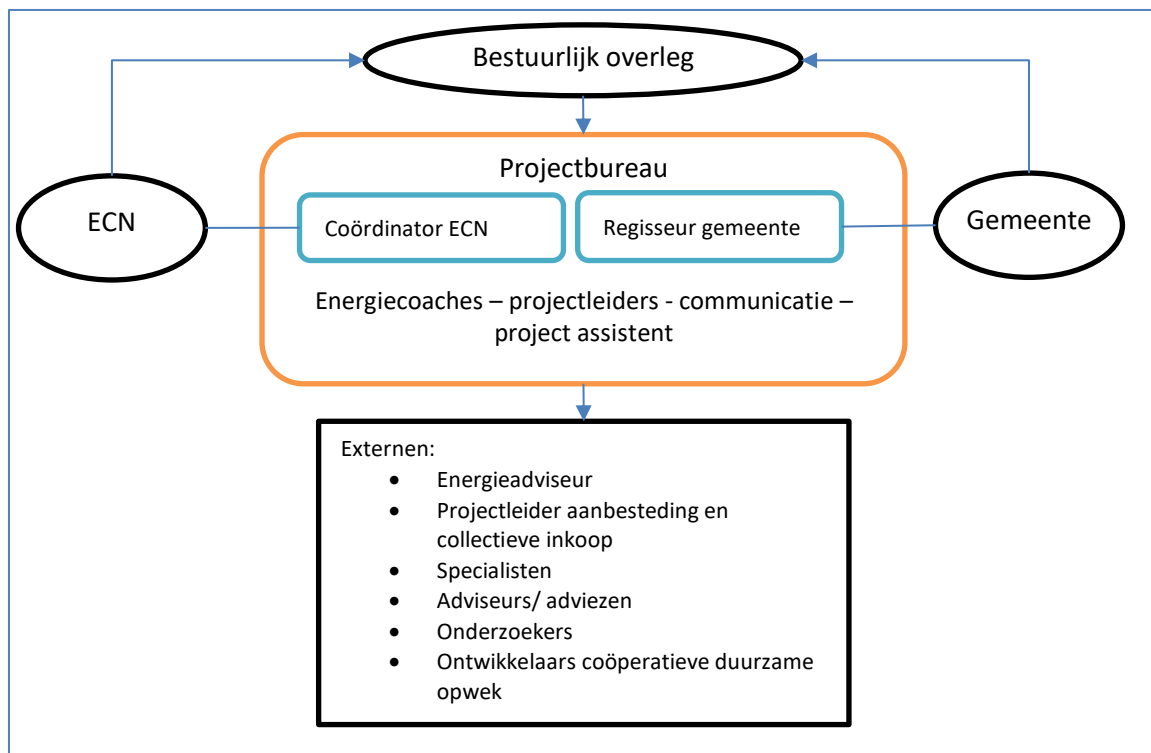
1. Opbouw projectbureau
2. Aansturing en verantwoording
3. Taken en rollen
4. Financiering
5. Overgangsmaatregelen van Energieke Buurten naar projectbureau
6. Uitvoeringsprogramma

Uitwerking per onderdeel:

5.1 Opbouw projectbureau

Het projectbureau is een virtuele organisatie. Dat wil zeggen dat de verschillende medewerkers in het bureau geen gezamenlijke fysieke werkplek krijgen. Door middel van werkoverleg en afspraken over de uitvoering worden de taken uitgevoerd op de eigen werkplek. Dit model is beproefd in het coronatijdperk en is een voortzetting van de werkwijze binnen Energieke Buurten, in een uitgebreidere vorm.

In onderstaand organisatieschema is de opzet van het projectbureau geschetst. Voor de bemensing van het projectbureau brengen gemeente en ECN beide menskracht in. Het projectbureau bestaat uit betaalde krachten, die in dienst zijn bij de gemeente, en vrijwilligers. Daarnaast worden externen/specialisten ingehuurd voor specifieke taken, onderzoeken, activiteiten etc.

5.2 Aansturing en verantwoording

De primaire aansturing van het projectbureau ligt bij de coördinator ECN. Hij/zij is eerste aanspreekpunt. Besluiten over de dagelijkse leiding worden altijd afgestemd met de regisseur van de gemeente, zodat er in principe altijd consensus is over te volgen koers en te ondernemen activiteiten. Dat geldt ook over het opstellen van de rapportages en uitvoeringsplannen. Deze worden halfjaarlijks voorgelegd aan het college van B&W en aan het bestuur van Energiecoöperatie Noordseveld.

Er vindt jaarlijks een bestuurlijk overleg plaats met de portefeuillehouder van het college van B&W en het bestuur van Energiecoöperatie Noordseveld. Indien de rol van de coördinator wordt ingevuld door een bestuurslid van ECN, dan vervult dat bestuurslid in dat overleg de rol van coördinator en wordt de bestuurlijke inbreng van ECN door de overige bestuursleden ingebracht. In een relatief kleine vrijwilligersorganisatie zijn dubbele petten bijna onvermijdelijk. ECN wil daar op een transparante manier mee omgaan.

5.3 Taken en rollen

De coördinator van Energiecoöperatie Noordseveld en de regisseur van de gemeente verzorgen samen de aansturing van het projectbureau. Zij zijn hoofdverantwoordelijk voor de aansturing van uitvoering van taken en programma. Zij onderhouden de dagelijkse contacten met hun organisaties en zijn daarvoor aanspreekpunt.

De projectleiders zijn aangesteld in de verschillende Energieke Buurten en projecten. Communicatie en administratie worden belegd bij twee gespecialiseerde medewerkers. Energiecoaches zijn vrijwilligers, die worden opgeleid door ECN en voor hun inzet een vrijwilligersvergoeding ontvangen.

Taken en rollen:

- Coördinator ECN: Verzorgt de afstemming met de eigen organisatie, de gemeente en werkt samen met de regisseur van de gemeente. Zorgt ervoor dat de voorwaarden die nodig zijn voor de uitvoering van de projecten aanwezig zijn (tijd, geld, capaciteit). Stelt halfjaarlijks rapportages op en stelt telkens het uitvoeringsprogramma voor het volgende jaar op.
- Regisseur gemeente: Verzorgt de afstemming met de gemeentelijke organisatie en het bestuur op hoofdlijnen. Stemt continu af met de coördinator ECN. Is verantwoordelijk voor de financiering door de gemeente en eventuele subsidiegevers. Is opdrachtgever voor externe opdrachten. Organiseert jaarlijks bestuurlijke afstemming tussen ECN en gemeente.
- Projectleider EB: Verzorgt de dagelijkse aansturing en uitvoering van de EB projecten. Is de schakel tussen de bewoners en het projectbureau. Zorgt voor de facilitering van het bewonersproces, is voorzitter van de bijkomsten van de bewonersplatforms en organiseert de inzet van de communicatie. Organiseert activiteiten die voortkomen uit het project. Stemt regelmatig af met bovengenoemde personen.
- Projectleider wijkuitvoeringsplannen en onderzoeken: Verzorgt de aanbesteding en uitvoering van wijkuitvoeringsplannen en onderzoeken naar mogelijkheden voor geothermie, warmtenetten en groengas. Doet dit waar mogelijk in nauw overleg met EB/ projectleider EB. Vertaalt de resultaten van de onderzoeken en plannen naar besluitvorming. Stemt regelmatig af met bovengenoemde personen.
- Communicatiemedewerker: Verzorgt de communicatie: uitwerken en verspreiden van nieuwsbrieven, persberichten, websites en denkt mee over de effectiviteit van de projecten en processen en het draagvlak bij deelnemers en overige inwoners en bedrijven.
- De projectassistent verzorgt de borging van afspraken, verslaglegging, contacten met en coördinatie van vrijwilligers en de registratie van contacten met bewoners, de CRM. Ook coördineert de projectassistent de energiemonitoring en de actie Speur de energieslurper.
- Energiecoach: Deze vrijwilligers vervullen de loketfunctie richting de inwoners. Zij zoeken de mensen op, doen de intake van vragen, maken desgewenst energiegedragsscan of verrichten een warmtescan, interesseren bewoners voor de acties zoals de energieslurper en de energiemonitoring.

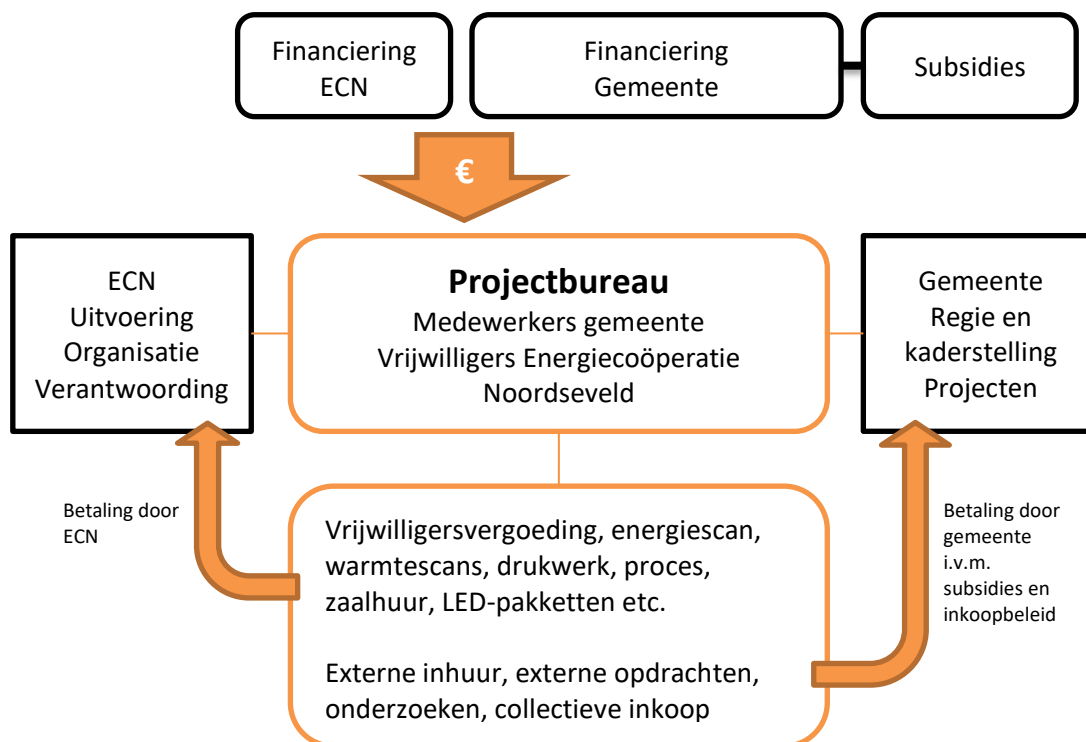
5.4 Financiering

Het projectbureau wordt primair gefinancierd door de gemeente en Energiecoöperatie Noordseveld. Beide partijen spannen zich in om andere financieringsbronnen te vinden/ kansen te benutten als het projectbureau daardoor meer kan bereiken en haar doelen sneller kan behalen. De volgende externe financieringsbronnen zijn al voor het project aanwezig:

- Provincie Drenthe: bijdrage Energiek Buurten van € 50.000 voor de periode tot 1-1-21.
- Interreg programma Stronghouse: € 200.000 voor de periode 2020-2022
- RRE-subsidie: € 39.000 voor het opleiden van energiecoaches en energieadviseurs en het uitvoeren van extra warmtescans.

Energiecoöperatie Noordseveld draagt € 3.000, - per jaar bij het project Energieke Buurten. Dit is ongeveer 30% van de reguliere inkomsten van Energiecoöperatie Noordseveld, het is dus een bijdrage naar draagkracht. Deze afspraak geldt tot 1-1-2021. Omdat de regulier inkomsten van Energiecoöperatie Noordseveld vanaf die datum verlaagd zullen worden als gevolg van een wijziging in de wederverkopersvergoeding van Energie VanOns, is nog onzeker of de hoogte van de bijdrage van ECN na deze datum kan worden gehandhaafd. Hierover maken partijen in 2021 afspraken die in het uitvoeringsplan 2022 worden vastgelegd.

De gemeente heeft in de begroting 2021 € 125.000 opgenomen voor de verduurzaming van wijken. Daarnaast is een investeringsbudget van € 400.000 beschikbaar voor ingrepen in de openbare ruimte in kader van duurzame wijkvernieuwing.

5.5 Overgang van het project Energiek Buurten naar het projectbureau

Bij ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst zal het project Energieke Buurten in zijn huidige vorm worden beëindigd. Op het moment van ondertekening wordt de financiële balans opgemaakt en wordt een afrondende rapportage opgesteld. De resterende middelen worden overgeheveld naar het budget van het projectbureau. Voor het project Energieke Buurten werken twee mensen op uurbasis, een energie-adviseur en een projectassistent. Voor beide geldt dat de overeenkomst wordt beëindigd.

5.6 Uitvoeringsprogramma

Er zal per kalenderjaar een uitvoeringsprogramma worden opgesteld. Het uitvoeringsprogramma voor 2021 is separaat bijgevoegd. In het uitvoeringsprogramma wordt een nadere onderbouwing gegeven van:

- Geplande activiteiten en doelen
- Raming van uren van medewerkers
- Planning
- Geraamde kosten
- Wijze van aanbesteding

De bemensing van het projectbureau bestaat uit vrijwilligers van ECN en uit ambtenaren in dienst van de gemeente. Externe opdrachten worden rechtstreeks aanbesteed volgens, in overeenstemming met gemeentelijk beleid en subsidievoorwaarden. Proceskosten worden beheerd door ECN, en worden door te partijen gefinancierd op basis van de begroting.

Onder proceskosten wordt verstaan:

- Kosten voor publiciteit (drukwerk) en communicatie, waaronder websites en nieuwsbrieven
- Kosten voor zaalhuur
- Kosten voor bijzondere activiteiten (buurt- of tentbijeenkomst, acties)

- Warmtescans (vrijwilligersvergoeding)
- Energiegedragsscans (vrijwilligersvergoeding)
- Vrijwilligersvergoeding bewonersplatforms
- LED-pakketten voor deelnemers aan acties

Noordenveld klimaatneutraal/ Klimaatakkoord/ Regionale Energiestrategie (RES)

Noordenveld heeft de ambitie om in 2040 een klimaatneutrale gemeente te zijn. Daarvoor is nodig dat we energie besparen en hernieuwbare energie opwekken. Daarin staat Noordenveld niet alleen. Dit zijn ook opgaven in het Klimaatakkoord en de Drentse Regionale Energie Strategie. Vanuit deze doelstellingen zijn opgaven geformuleerd:

- Integrale verduurzaming van wijken: uitbreiding Energieke Buurten van 2 naar 5 in deze bestuursperiode;
- Warmtetransitie: van visie naar uitvoering; aardgasvrij maken van 20%¹ van de woningen voor 2030; uitwerken plannen voor aardgasvrij maken van alle wijken en dorpen;
- Gebiedsprocessen grootschalige duurzame energieopwekking (zon/wind/andere bronnen).

Deze zaken hebben alle sterk met elkaar te maken: ze gaan over energie, over buurten en over een aanpak van onderop. En ze werken op elkaar in. Er is dus behoefte aan centrale regie en aansturing, ook in de uitvoering.

Klimaatadaptatie/ Global Goals

Er zijn verbanden met andere opgaven als de Nationale Adaptie Strategie, gericht op de effecten van klimaatverandering en de Global Goals van de Verenigde Naties. De raad heeft onlangs besloten dat Noordenveld zich aanmeldt als Global Goals gemeente. Belangrijke verbanden zijn:

- Anders omgaan met water, verminderen wateroverlast en omgaan met droogte en hitte
- Het voeren van risicodialogen en het opstellen van een programma voor klimaatadaptatie
- Verbinding met Global Goals 1- geen armoede en 7- betaalbare en duurzame energie
- Verbinding tussen sociale cohesie en Global Goal 3- goede gezondheid en welzijn
- Verbinding tussen een duurzame wijkinrichting en Global Goals 11- duurzame steden en gemeenschappen, 14- leven in water, 15- leven op het land; waarin biodiversiteit een belangrijke rol speelt.
- Kansen bieden voor (bij)scholing van vakmensen heeft een relatie met Global Goal 4 – Kwaliteitsonderwijs
- Via stimuleren lokale economie/aannemers werken we aan Global Goal 8 – Eerlijk werk en economische groei
- In een innovatieve warmtestructuur ligt een relatie met Global Goal 9 – Industrie, innovatie, infrastructuur
- Met de samenwerking met ECN werken we aan Global Goal 17 – Partnerschappen om doelstellingen te bereiken

Bij een buurtgerichte aanpak spelen deze facetten een rol en moeten in feite zoveel mogelijk tot onderdeel van de aanpak worden. In Norg geven we daar al invulling aan. Met bewoners gaan we een klimaat- en toekomstbestendige openbare ruimte ontwerpen.

Integrale aanpak

Een integrale aanpak vereist de betrokkenheid van een groot aantal disciplines. Voor de organisatie van de buurtaanpak betekent het dat er een goede regie nodig is. Samenwerking en het onderscheiden van de verschillende verantwoordelijkheden, taken en projecten vragen daarbij constant aandacht. Integraal werken loopt dwars door verschillende taakvelden binnen de gemeentelijke organisatie. Het vormgeven van de verbanden tussen deze taakvelden is essentieel. Vooral zaken als communicatie (in- en extern) en afstemmingsoverleg moeten goed georganiseerd

¹ In het Klimaatakkoord staat dat in 2030 20 procent van de woningen in Nederland aardgasvrij is

zijn. Een goede communicatie is nodig omdat blijkt dat inwoners verschillende zorgen, frustraties en motivaties met elkaar verbinden

Uitvoering subsidies

Er is een grote kans dat er op korte termijn drie subsidietrajecten naast elkaar lopen:

- **Stronghouse**: een project waaraan Europese steun is toegekend vanuit het programma Interreg North Sea Region. In dit project wordt samengewerkt tussen regio's uit Nederland, België, Duitsland, Schotland, Zweden en Denemarken. Het doel is om de komende 3 jaar ten minste 15.000 huiseigenaren te ondersteunen bij het verduurzamen van hun woning. Het project werkt aan vier sporen:
 1. Instrumenten en tools die het voor individuele huiseigenaren mogelijk maken te investeren in energiebesparing en duurzame energie
 2. Een wijkaanpak om groepen huiseigenaren te stimuleren en ondersteunen
 3. Aanbod creëren voor het regionale MKB dat gespecialiseerd is in verduurzaming van huizen
 4. Een implementatiestrategie voor punten 1 tot en met 3.Budget: Noordenveld zit voor € 200.000 euro in het project, waar eenzelfde bedrag aan EU-subsidie tegenover staat. Deze subsidie is voor de jaren 2020-2022. Onder deze kosten vallen personeelslasten, administratie, reis- en verblijfskosten en externe kosten (inhuur, advisering). De verdeling staat in bijlage xx.
- **Regeling Reductie Energiegebruik (RRE)**: Het Drents Energieloket heeft namens alle gemeenten een bijdrage van 2,7 miljoen uit deze regeling aangevraagd en toegekend gekregen. De regeling (DRREnthe) is gericht op praktische maatregelen die moeten leiden tot energiebesparing en daarmee reductie van CO2 uitstoot. Doelgroep zijn huiseigenaren. Het maatregelenpakket voor DRREnthe wordt voor een groot deel provincie breed opgepakt. Daarnaast blijft een deel over voor lokale initiatieven in gemeenten. Naast de provincie brede projecten als bespaarvoucher, CV-check en opleiding van energiecoaches zijn lokaal de volgende acties in de startblokken gezet: bespaaravonden, warmtescans, collectieve inkoop en opleiden van energieadviseurs. De uitvoering van de lokale plannen loopt via ECN, waarbij in ieder geval binnen de lopende Energieke Buurten acties worden uitgezet. Gemeente en ECN hebben gezamenlijk een projectplan opgesteld dat is ingediend bij het Drents Energieloket. Budget: er is € 33.640 exclusief BTW beschikbaar voor lokale initiatieven. ECN zet dit in voor projecten uit het projectplan en legt hierover verantwoording af (inclusief het aantal bereikte huishoudens).
Looptijd: 1 september 2020 – 31 maart 2021
- **Elena**: Er wordt door de provincie Drenthe gewerkt aan een aanvraag bij het Europese Elena (European Local Energy Assistance) programma. Via dit programma hebben we een aanvraag voor procesgeld voor drie Energieke Buurten uitgezet. Voor deze subsidiegelden geldt dat ze een financiële bijdrage kunnen leveren aan het behalen van de doelstelling, maar dat er ook een hoeveelheid werk verricht moet worden voor de uitvoering en verantwoording van de regelingen. De aanvraag moet nog formeel worden ingediend. Het resultaat is nog onzeker en maakt daarom geen deel uit van onze financiële planning

Evaluatie Energieke Buurten

De volgende punten zijn van belang en vragen om nadere uitwerking:

- Maak gebruik van de structuur, lijnen en positieve ervaringen van de samenwerking zoals die nu tot stand is gekomen. Uitbreiding van de samenwerking tussen gemeente en Energiecoöperatie Noordseveld kan voor een solide basis zorgen, die bovendien doelmatig en efficiënt is.
- Kijk goed naar de benodigde capaciteit bij gemeente en Energiecoöperatie Noordseveld. Binnen het huidige team is uitbreiding vrijwel niet mogelijk, dat betekent dat er nieuwe/extra mensen nodig zijn om nieuwe wijken te bedienen. Dit levert per definitie meer coördinatie en afstemming op.
- Beloon de jarenlange inzet van het wijkteam Kortland in Peize met de aanwijzing tot volgende nieuwe buurt. Het wijkteam heeft zich inmiddels uitgebreid tot een stevige groep Peizenaren en biedt een prima uitgangspunt voor een nieuw bewonersplatform. Daarbij is van belang dat een schaalniveau wordt gekozen passend bij de aanpak. Start met een deel van Peize om later te kijken hoe opgeschaald kan worden naar de rest van het dorp.
- Benut de eerste uitkomsten van data-analyse van de Transitievisie Warmte om te beoordelen welke aanvullende wijken aangepakt zouden kunnen worden

Herkenbaarheid

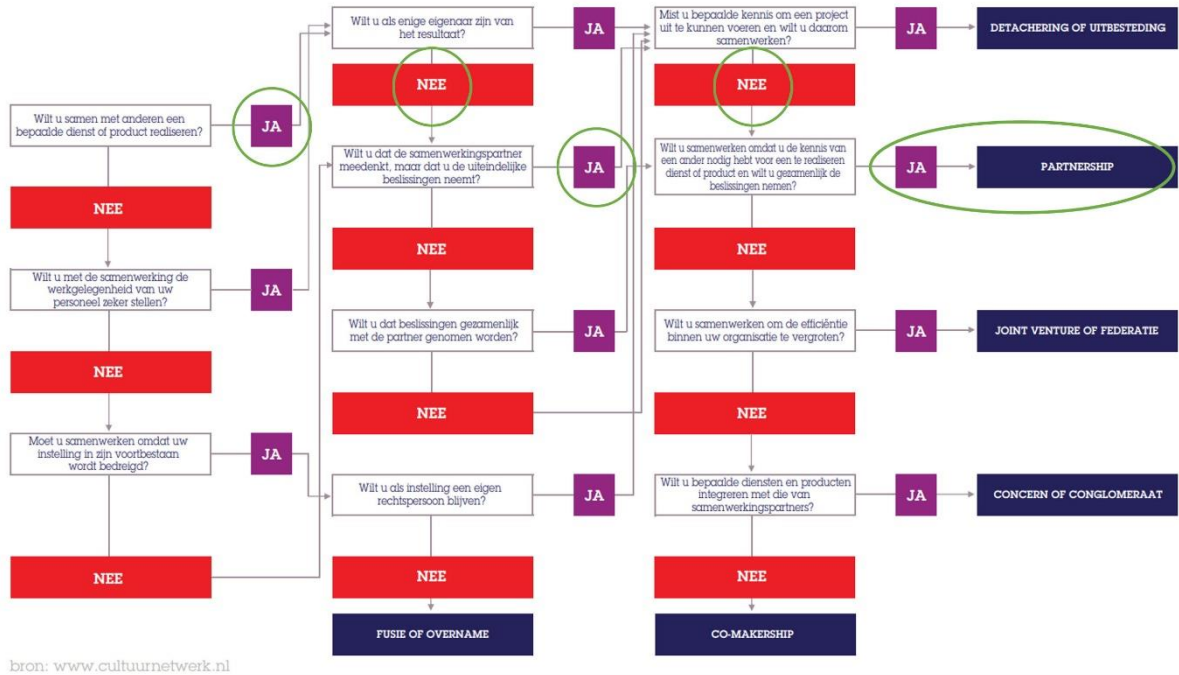
Met steeds meer projecten en beleid dat moet worden uitgevoerd is het van belang dat dit gebeurt op een duidelijke en herkenbare manier voor de bevolking. We kennen nu een aantal ingangen voor onze inwoners: gemeente, Drents energieloket, Energiecoöperatie Noordseveld en het project Energieke Buurten. Als we niet oppassen worden dat er nog meer. Het is voor de herkenbaarheid, het draagvlak en de efficiëntie juist goed als dit wordt vereenvoudigd. Idealiter is dat een herkenbaar 'loket', dat vragen en informatie behandelt of doorstuurt naar de backoffice. Voor de goede orde: het is niet de bedoeling dat we de functie van het Drents Energieloket voor individuele vragen over technieken en financiering overnemen.

Partnerschap

De aanbevelingen en wens tot versterken van de herkenbaarheid vragen om versterking en borging van de aanpak. De integrale aanpak en de nieuwe opgaven leiden tot een andere visie op samenwerking: geen opdrachtgever-opdrachtnemer relatie, geen subsidiegever-subsidieontvanger relatie, maar een relatie gebaseerd op partnerschap. Werkend vanuit gemeenschappelijke doelen. Een partnerschap biedt de flexibiliteit en gelijkwaardigheid die de samenwerking op een hoger niveau kan brengen.

Onderstaand stroomschema geeft weer hoe een keuze voor partnerschap gemotiveerd wordt:

Stroomschema samenwerking

De samenwerking tussen gemeenten en energiecoöperaties neemt op veel plaatsen een vlucht. Samenwerking levert een meerwaarde op voor beide partijen, maar vraagt ook inbreng van beide partijen.

De inbreng bestaat uit van de

- Gemeente: kennis, ervaring, beleidsinstrumenten, bestuurlijke en ambtelijke netwerken, financiering
- ECN: kennis, ervaring, netwerken in de (coöperatieve) energiesector, maatschappelijke netwerk, vrijwilligers, ondernemerschap, projectontwikkeling en beperkte medefinanciering

De meerwaarde die dat oplevert is:

- Voor beiden: versterking lokaal draagvlak, snellere realisatie van doelen, een herkenbare en eenduidige aanpak waar inwoners zich in herkennen.

Door de samenwerking op afstand van de individuele organisaties te plaatsen ontstaat een duidelijke scheiding van de individuele rollen, met behoud van eigen identiteit en verantwoordelijkheid.

Organiseren samenwerking

Om tot samenwerking te komen is een heldere taak- en risicoverdeling nodig. Aan PlasBossinade is advies gevraagd over de beste samenwerkingsvorm tussen gemeente en Energiecoöperatie Noordseveld. Dit advies is separaat bijgevoegd. Samengevat is het advies van PlasBossinade:

- Er zijn verschillende samenwerkingsvormen, die allemaal hun eigen kenmerken en daarmee voor- en nadelen hebben. De meest voorkomende vormen zijn:
 - Contractuele samenwerking, niet zijnde een formele onderneming;
 - Contractuele onderneming, zoals een vennootschap onder firma (VOF);
 - Een stichting;
 - Een besloten vennootschap (BV).
- De conclusie is dat de samenwerking eigenlijk in iedere vorm gegoten kan worden, zowel contractueel als in een entiteit met rechtspersoonlijkheid. De meest voor de hand liggende

keuze is ofwel een zuivere contractuele samenwerking ofwel een stichting als een entiteit met rechtspersoonlijkheid wordt gewenst. Dit omdat de samenwerking vooral gaat organiseren en aanjagen en niet zelf gaat ondernemen.

- Vanuit het aanbestedingsrecht is het in beginsel wel een verschil of een opdracht aan derden (mede) door de gemeente wordt verstrekt of door ECN. De gemeente is sowieso gehouden om opdrachten aan te besteden, zij het dat opdrachten van kleinere omvang (meervoudig) onderhands verstrekt kunnen worden. Voor Europese subsidies die de gemeente krijgt, is het noodzakelijk dat gemeente opdrachtgever en kassier is. Inhuur van derden moet lopen via de gemeentelijke boeken.
- Voor wat betreft het staatssteunrecht zijn er niet hele grote voor- of nadelen bij een stichting of een zuivere samenwerking. Onderdeel van de vraag of sprake is van staatssteun, zijn de criteria dat de ontvanger een economische activiteit moet verrichten en de steun de handel tussen de lidstaten moet (kunnen) beïnvloeden. Zolang de samenwerking alleen fungeert als 'aanjager' van de energietransitie en de daadwerkelijke uitvoering aan commerciële partijen overlaat, komt geldstromen binnen de samenwerking niet ten goede aan een partij die een economische activiteit verricht. Zolang ECN met (werk)budget van de gemeente niet echt op een markt participeert, zal de handel tussen de lidstaten ook niet beïnvloed worden.

Projectbureau

Tenslotte, in het advies van PlasBossinade wordt gesproken over 'een projectbureau'. Dit zal in eerste instantie een virtueel bureau zijn waarin gemeente en ECN als gelijkwaardige partijen opereren en samenwerken aan de verduurzaming van Noordenveld. Op termijn kan worden gezien of de virtuele werkvorm zal moeten worden omgezet in een fysieke gezamenlijke werkomgeving. Corona heeft inmiddels geleerd dat goede samenwerking belangrijker is dan fysiek bij elkaar zitten. Om dit projectbureau bouwen we een flexibele schil, waarin externe partijen en deskundigheid een plek krijgen. Daarbij denken we aan adviesbureaus, onderzoeksinstellingen. We beseffen terdege dat een projectbureau niet van de één op andere dag operationeel is. Hier zijn tijd, capaciteit en geld voor nodig. Desondanks borduurt het vervolg van dit document voort op het idee van een projectbureau.

De belangrijkste kenmerken van het projectbureau zijn gedefinieerd in de samenwerkingsovereenkomst. Voor dit project heeft het projectbureau de volgende taken:

- De belangrijkste kerntaken zijn: projectleiding, procesmanagement, organisatie, projectbeheersing en communicatie.
- Het projectbureau verzorgt de projectleiding en ondersteuning van de projecten, die voortkomen uit de Warmtevisie en de Energieke Buurten.
- Het projectbureau stelt jaarlijks een uitvoeringsprogramma op.
- Het projectbureau stemt af met de gerelateerde partijen en ontwikkelingen, de opgaven als genoemd in hoofdstuk 2 en met de participatieprocessen voor het realiseren van projecten voor duurzame energieopwekking.
- Het projectbureau maakt gebruik van marktpartijen voor diverse uitvoerende werkzaamheden.
- De communicatie voor alle projecten wordt zoveel mogelijk centraal uitgevoerd door een vaste communicatiemedewerker.
- Het projectbureau bouwt samenwerking op met o.a. provincie, Drents Energieloket, Hanzehogeschool, Buurkracht, de Gasunie, Enexis, de energiewerkplaats Drenthe, de woningcorporaties Actium en Woonborg en het welzijnswerk, specialisten, adviseurs, bedrijfsleven. Het heeft en onderhoudt de contacten.
- Het projectbureau bestaat uit een vaste ploeg betaalde mensen en vrijwilligers, die deeltijd vanuit ECN en de gemeente beschikbaar worden gesteld. Hiermee wordt ook een verbinding

gemaakt met de interne gemeentelijke organisaties en met de mensen die zich met de Warmtevisie en de integrale wijkaanpak vanuit aanpalende disciplines bezighouden.

Door de uitvoering vanuit een vast team te organiseren ontstaat veel duidelijkheid naar de omgeving. Dit vergroot de slagvaardigheid. Het ligt voor de hand om een kleine kernorganisatie op te zetten en daar omheen door middel van projecten, processen of platforms van inwoners en ondernemers de uitvoering te organiseren. Het projectbureau is een lerende organisatie, die leert van de eigen ervaringen en ervaringen van inwoners en die binnen Drenthe en Stronghouse kennis en ervaring uitwisselt.

BIJLAGE 2: ADVIES PLAS BOSSINADE